

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 166
van **KARL VANLOUWE**
datum: 22 februari 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Huis voor Gezondheid - Initiatieven

Uit het strategisch plan van het Huis voor Gezondheid (*'Zorg dragen in Brussel, 2011-2015'*) blijken o.m. zeven strategische doelstellingen van het Huis voor de Gezondheid.

De vijfde strategische doelstelling omvat het "zorgen voor voldoende instroom van tweetalige zorgverleners in de Brusselse zorg – werken in de Brusselse zorg promoten". Uit het antwoord van de voormalig bevoegde minister op een eerdere vraag blijkt dat het toeleiden naar het Brusselse werkveld gebeurt via verschillende niveaus:

- Stap 1: sensibiliseren van scholieren om te kiezen voor een zorgopleiding in het secundair onderwijs,
- Stap 2: studenten in de zorgopleiding sensibiliseren voor de Brusselse zorg (in het niveau hoger en universitair onderwijs),
- Stap 3: afgestudeerden ondersteunen om zich in Brussel te komen vestigen en er te werken (als een startersservice),
- Stap 4: ondersteunen van Brusselse zorgverleners als peter en meter van jonge zorgverleners, stagemeester, stagebegeleider of praktijkopleider,
- Stap 5: het wegwerken van taal-en culturele barrières.

Door het Huis voor Gezondheid werden initiatieven genomen binnen iedere stap, o.m. samenwerkingsinitiatieven, opmaak van gidsen, filmpjes, campagnes, opstart van websites, stagebemiddeling voor studenten verpleegkunde, 'Brussel-lessen' over gezondheidzorg in Brussel, docenttoer, netwerkstages,...

Zoals reeds aangegeven omvat de derde stap het ondersteunen van afgestudeerden om zich in Brussel te vestigen. Zo is er een startersservice voor de zorgverleners die overwegen om in Brussel een praktijk op te starten.

1. Kan de minister een overzicht geven voor de opeenvolgende jaren 2012, 2013, 2014 en 2015 van het aantal afgestudeerden dat gebruik heeft gemaakt van deze startersservice van het Huis voor Gezondheid?
2. Kan hierbij een overzicht worden gegeven voor dezelfde periode van het aantal zorgverleners dat uiteindelijk in Brussel een praktijk heeft opgestart, zo mogelijk opgesplitst per beroep (huisartsen, dokters-specialisten, paramedische beroepen,...)?
3. Kan de minister voor dezelfde periode een overzicht bezorgen van het aantal Nederlandstalige huisartsen in Brussel?

ANTWOORD

op vraag nr. 166 van 22 februari 2016

van **KARL VANLOUWE**

- 1-2. Sta me toe de antwoorden op de eerste twee vragen te combineren. Het Huis voor Gezondheid heeft inderdaad tijdens de vijf jaren van het strategisch plan 2011-2015 meerdere initiatieven genomen om leerlingen te motiveren voor een zorgopleiding, om te faciliteren en te bemiddelen inzake stageplaatsen in Brussel voor verzorgenden, zorgkundigen, verpleegkundigen en studenten geneeskunde en tenslotte om Brussel te promoten als woon- en vooral als werkplaats voor Nederlandskundige zorgverleners. Voorbeelden hiervan zijn initiatieven zoals het jobhoppen-evenement, de jobbeurs en ook de startersservices, waarover deze vraag specifiek gaat. De website van het Huis voor Gezondheid biedt algemene informatie voor startende diabetes-educatoren, diëtisten, thuisverpleegkundigen en huisartsen. Voor deze laatste twee types zorgverleners ontwikkelde het Huis voor Gezondheid specifieke startersservices.

De **startersservice voor thuisverpleegkundigen** is eigenlijk een folder die in het najaar 2014 ontwikkeld werd in samenwerking met de Vlaamse Beroepskring Zelfstandige Verpleegkundigen, Mederi, het Nationaal Verbond van Katholieke Vlaamse Verpleegkundigen en Vroedvrouwen (NVKVV) en de Brusselse thuisverpleegkundigenkring Bzorgt. De primaire doelgroep zijn derdejaars thuisverpleegkundigen, maar de folder wordt ook verspreid naar afgestudeerde verpleegkundigen die interesse tonen om in Brussel te werken. De folder werd op 1.000 exemplaren gedrukt en wordt sinds begin 2015 aan derdejaars verpleegkundigen uitgedeeld in het kader van de 'Brussellessen' die het Huis voor Gezondheid organiseert. Zo wordt de folder ook meteen mondeling omkaderd tijdens de 'Brusselles'. De folder bevat informatie over manieren van samenwerking voor thuisverpleegkundigen (bijvoorbeeld als zelfstandige, in een groepspraktijk, bij een erkende dienst voor thuisverpleegkunde of in een grotere verpleegorganisatie), juridische informatie rond de verschillende statuten, een oplijsting van beroepsorganisaties, hulp bij het uitbouwen van een patiëntenbestand. Tenslotte wordt in de folder ook ingegaan op de Brusselse multiculturele context en het omgaan met de Nederlandse taal.

Het Huis voor Gezondheid heeft geen concrete cijfers over het aantal startende thuisverpleegkundigen in Brussel of over het aantal startende verpleegkundigen in Brusselse ziekenhuizen. Er zijn haast geen cijfers en indien ze al bestaan, zijn ze versnipperd over verschillende actoren of worden ze niet geactualiseerd. Het Huis voor Gezondheid heeft bijgevolg enkel onrechtstreekse cijfers en gegevens, maar kan zich, voor een aantal aspecten, wel baseren op indicaties voortvloeiend uit haar werking of de resultaten van haar werking.

Zo is er de studie van Pacolet uit 2014, deze editie bevat echter geen cijfers over Brussel (in de editie uit 2011 werden wel nog cijfers over Brussel opgenomen). Volgens deze studie is de kloof tussen vraag en aanbod van zorgpersoneel in Vlaanderen voorlopig dichtgeslagen voor de komende 5 à 10 jaar, op voorwaarde dat de instroom op een even hoog peil wordt gehouden. Pas vanaf 2020 zou de kloof opnieuw toenemen. Het vermoeden bestaat dat dezelfde trend zich in Brussel voordoet, maar dit kan dus niet cijfermatig aangetoond worden.

Een andere indicatie is dat op de jobbeurs, die het Huis voor Gezondheid in december 2015 organiseerde, merkkelijk minder ziekenhuizen met beschikbare vacatures aanwezig waren omdat er momenteel amper openstaande vacatures voor verpleegkundigen zouden zijn.

Zo kan ook meegegeven worden dat het aantal leden van Bzorgt, een vereniging van Brusselse Nederlandstalige thuisverpleegkundigen, van 75 in 2012 gestegen is naar 116 vandaag. Bovendien is het aantal deelnemers per navormingssessie van Bzorgt van gemiddeld 10 in 2012, vandaag naar gemiddeld 30 gestegen.

De **startersservice voor huisartsen in opleiding** (HAIO's) omvat het uitgebreide draaiboek voor startende huisartsen, dat beschikbaar is op de website. Het draaiboek omvat administratieve, juridische en praktische informatie en hulp bij het opstarten van een huisartsenpraktijk in Brussel. Gekoppeld aan dit draaiboek organiseert het Huis voor Gezondheid sinds de zomer van 2015 een startersloket, telefonisch of op afspraak, waar de startende huisarts terecht kan met specifieke vragen of voor begeleiding. De startersservice werd bekend gemaakt via de faculteiten geneeskunde van Brussel, Gent en Leuven, het Interuniversitair Centrum voor Huisartsenopleiding (ICHO), de praktijkopleiders, de HAIO's, de huisartsen via de maandelijkse nieuwsbrief en op de kennismakingsavond voor nieuwe huisartsen in Brussel die het Huis voor Gezondheid samen met de Brusselse Huisartsenkring (BHAK) organiseerde op 2 december 2015.

Sinds de zomer van 2015 ontving het Huis voor Gezondheid zes erg uiteenlopende vragen van toekomstige huisartsen. Een tweedejaars HAIO had een vraag in het kader van ondersteuning bij een masterthesis, meer bepaald voor begeleiding van focusgroepen rond de onderzoeksvraag 'hoe kan de psychosociale zorg voor allochtone, niet-werkende moeders in regio Brussel, meer bepaald Sint-Jans-Molenbeek, geoptimaliseerd worden?'. Het Huis voor Gezondheid verwees de HAIO voor het literatuuronderzoek door naar het Brussels Observatorium voor Gezondheid en Welzijn en hielp haar concreet met het samenstellen van een contactlijst en het opstellen van een brief naar zorgverleners. De organisatie stelde ook haar vergaderzaal ter beschikking voor twee focusgroepen, en was tevens aanwezig, o.m. om verslag te nemen.

Een andere vraag kwam van een startende huisarts in een wijkgezondheidscentrum in Leuven, maar die in Brussel woont, op zoek naar een extra (deeltijdse) functie als arts in Brussel. Hij werd doorverwezen naar de jobpagina van Zorgzoeker en naar een concrete halftijdse vacature.

De derde vraag kwam van een pas afgestudeerde huisarts uit Brussel op zoek naar vrijwilligerswerk bij organisaties die asielzoekers helpen. Het Huis voor Gezondheid bezorgde de betrokkene een concrete openstaande vacature bij een vzw en verwees haar eveneens door naar een aantal andere organisaties (bijvoorbeeld het Rode Kruis, Minor Ndako, Het Punt, Fedasil).

Een pas afgestudeerde huisarts uit Antwerpen, die voor een half jaar in Brussel was om ervaring op te doen in Brusselse praktijken, zocht een praktijk voor twee maanden. Ze werd met succes doorverwezen.

Een tandarts uit het Brusselse die met een eigen praktijk wou starten, zocht een huisarts (en eventueel een psycholoog). Ze werd in contact gebracht met HAIO's en met huisartsen die op zoek waren naar een praktijk in het Brusselse, onder andere de aanwezigen op de kennismakingsavond 'voor nieuwe huisartsen in Brussel' van 2 december 2015.

Ten slotte was er nog een vraag van een afgestudeerde huisarts op zoek naar vacatures in Brussel. Het Huis voor Gezondheid bood aan om zijn vraag en cv

bekend te maken via de maandelijkse nieuwsbrief naar de huisartsen. Hij werd eveneens concreet doorverwezen.

Bovenstaande voorbeelden wijzen er op dat het Huis voor Gezondheid beschouwd wordt en gekend is als aanspreekpunt voor toekomstige huisartsen. Zij vinden er ook hun weg naartoe. Momenteel zijn er echter bij het Huis voor Gezondheid nog geen vragen binnengekomen voor wat betreft begeleiding bij de opstart van een praktijk.

3. Wat de derde vraag betreft, moet ik helaas herhalen dat het Huis voor Gezondheid onvoldoende beschikking heeft over dergelijke gegevens. Er kunnen wel een aantal onrechtstreekse cijfers gegeven worden. Het aantal Nederlandstalige huisartsen, aangesloten bij de Brusselse Huisartsen Kring (BHAK) is over de periode van 2012 tot 2015 gestegen van 91 naar 102 leden. Negentien nieuwe leden sloten zich aan bij de BHAK. Acht huisartsen verlieten de kring, waarvan zeven verhuisden en één persoon met pensioen ging. In 2013 en 2014 waren er 99 huisartsen lid van de BHAK.

Anderzijds bedraagt het aantal Nederlandskundige huisartsen die op de ene of de andere manier contact hadden met het Huis voor Gezondheid (vormingen, events, informatie) ongeveer 170.

Een kanttekening bij bovenstaande cijfers is dat er in realiteit meer Nederlandstalige huisartsen zijn. Een aantal Nederlandstalige huisartsen zijn immers aangesloten bij de Franstalige huisartsenkring. De recentste RIZIV-cijfers van 2014 tonen dat er voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest 1.665 huisartsen zijn, waarvan 134 ingeschreven zijn op de Nederlandse taalrol. Deze cijfers zouden niet meer up-to-date zijn. De bevoegde federale minister zou tijdens deze legislatuur werk willen maken van een correct kadaster van zorgverleners.

Een andere indicatie zijn de praktijkopleiders. De HAIO is een afgestudeerd arts die zelfstandig raadplegingen en huisbezoeken mag doen, maar die onder de verantwoordelijkheid van de praktijkopleider dient te werken. Er zijn momenteel zestien Nederlandstalige door het ICHO erkende praktijkopleiders in Brussel. In 2013-2014 waren er dit nog maar veertien. In realiteit moeten de zestien huidige HAIO-plaatsen bij deze praktijkopleiders genuanceerd worden: soms werken er verschillende praktijkopleiders in een wijkgezondheidscentrum, waar maar één HAIO-opleidingsplaats is, sommigen wensen niet elk jaar een HAIO te begeleiden, anderen zijn al lang inactief of ziek, maar staan nog steeds op de ICHO-lijst. Men moet ook rekening houden met het feit dat sommige HAIO's twee jaar bij dezelfde praktijkopleider blijven, waardoor er dat jaar geen plaats vrijkomt. Dit brengt het aantal beschikbare plaatsen nog wat omlaag. Er zijn ook een aantal Nederlandstalige artsen die als praktijkleider erkend zijn door het *Centre de Coordination Francophone pour la Formation en Médecine Générale* (CCFFMG), de Franstalige tegenhanger van het ICHO.

Om het aanbod aan beschikbare opleidingsplaatsen voor Nederlandstalige HAIO's te vergroten, ging het Huis voor Gezondheid na waar de Nederlandstalige praktijkopleiders zich situeren die aangesloten zijn bij het CCFFMG. HAIO's kunnen in deze opleidingspraktijken wel maar één jaar stage lopen (omdat dit gezien wordt als buitenlandse stage door het ICHO), maar worden dan toch begeleidt door een Nederlandstalige praktijkopleider. Het Huis voor Gezondheid heeft weet van zes van dergelijke praktijkopleiders.

Tenslotte is er het aantal HAIO's: er zijn acht Nederlandstalige HAIO's in opleiding bij praktijkopleiders. Vier eerstejaars en vier tweedejaars. Tenslotte zijn er nog twee HAIO's die in Brussel wonen en hier de opleiding wilden volgen, maar die omwille van plaatsgebrek aan de slag moesten bij een praktijkopleider in de rand rond Brussel en bij een Franstalige praktijkopleider in Brussel. Het Huis voor Gezondheid blijft contact houden met hen, en nodigt hen steeds uit op de events om hen op die manier te motiveren om zich nadien toch in Brussel te vestigen.